

Juan Edmundo VECCHI, *Pastoral mladih. Izazov za crkvenu zajednicu*, KSC, Zagreb, 1998.

O mladima se svuda govori. Stavlja ih se u centar pozornosti počevši od reklame do odgoja, od crkvenih dokumenata do raznih rasprava i seminara. Svi pokušavaju staviti mlade u središte svoga zanimanja. Svakako da je i Crkva na poseban način zainteresirana za mlade. U središte svoga pastoralnog rada stavlja pastoral mladih. Danas kad Crkva u Hrvata pokušava staviti na nove temelje pastoral mladih onda je prijevod ove knjige na hrvatski puni pogodak Katehetskog Salezijanskog Centra.

Knjiga ima četiri dijela s poglavljima. U prvom dijelu autor polazi od pojave pitanja mladih koji karakteriziraju pojedina razdoblja nakon rata pa do naših dana. Početak 60-ih godina karakterizira nerazvijenost, ovisnost Trećeg svijeta, potlačenost siromašnih s jedne strane i preveliko blagostanje s druge strane, ratovi za dominacijom (Vijetnam), rasna diskriminacija itd. Mladi se solidariziraju. Rađa se jedna svijest o zajedništvu na svjetskoj razini. Nastaje jedan bunt protiv tradicionalnog. Mladi daju prednost subjektivnim doživljajima nad znanstvenim podacima. Veliča se anarhistički duh: »Živjeti bez vremena i nesmetano uživati.« Razdoblje prema devedesetima okarakterizirano je nestankom ideja »stanja« i »klasa«. Slabi ta zajednička svijest o jedinstve-

nosti te mladi ponovno postaju podjeljeni na mnoge zatvorene skupine koje se razlikuju po teškoćama, težnjama, položaju i idealima. Mladi postaju sve više odraz društvenih kriza i teškoća.

Autor knjige želi nam pokazati kako i na koji način Crkva prihvaća pitanje mladih. Prvu polovicu ovog stoljeća karakteriziraju solidna udruženja mladih, kao što je Katolička akcija, s bogatim programima na duhovnom i intelektualnom području s ciljem kršćanske nazočnosti u društvu, dok fenomen šezdesetih potpuno iznenađuje Crkvu. Njezine pastoralne strukture nalaze se pred novom i neočekivanom zbiljom. Zato je prva reakcija dezorijentacija. Tradicionalni način udruživanja se raspada zbog nedostatka prilagođenosti novoj situaciji koju su uzrokovali mladi. U tim trenucima izgubljenosti nastaje pastoral mladih koji je postupno dozrijeva sve do danas. Razvija se teološko-pastoralno razmišljanje. Tema o mladima postaje prisutna u crkvenim dokumentima, sinodama biskupa te raznim simpozijima i tribinama.

Dok se razvija teološko-pastoralno razmišljanje o fenomenu mladih, crkvene su zajednice konkretno angažirane u korist mladih: organiziranje susreta, nov način prisutnosti u njihovu svijetu, nastojanja da se mladi uključe u život zajednice, ponovno oživljavanje udruženja i pokreta, odabiru se mjesta i vrijeme susreta (kao što je Taizé) itd. Nastaju inicijative na razini sveopće Crkve: svjetski susreti mladih (Rim, Buenos Aires, Santiago..., proglašenje Svete godine mladih (1984), Međunarodne godine mladih, itd.

Iz tog teološko-pastoralnog razmišljanja i nesustavne prakse crkvenih zajednica javlja se potreba usklađenog i planiranog djelovanja. Formiraju se tijela na nivou biskupija i župa za animiranje i usklađivanje pastorala mladih.

Iz takvih projekata proizlaze neke karakteristike suvremenog pastoralna mladih: »misijski« pastoral (evangelizacija samih mladih), pastoral »zajedništva«, »odgojni« pastoral, »spasenjski« pastoral (istina o čovjeku, Bogu, Kristu). Sve se to odvija u ozračju slobode.

Autor na poseban način ističe četiri ključne riječi svakog pastoralna: Isus Krist, Crkva, spasenje, čovjek. Nijedna ne može biti izdvojena niti uklonjena a da misao i pastoralno djelovanje ne bude okrnjeno u svojoj izvornosti. Tek u Isusu Kristu shvaćamo što je zapravo pastoral. On sam za sebe kaže: »Ja sam pastir dobri« (Lv 10,11). Zadaća Pastira koju je vršio Isus Krist ne prestaje u prošlosti, nego se nastavlja i danas. On je Pastir sada i uvijek. Svaki naš pastoralni projekt mora imati tu kristološku utemeljenost. Poslanje pastoralnog djelovanja Isus je povjerio Crkvi. »Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas... Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode...« (Mt 28,19). Kao cilj našeg pastoralnog djelovanja jest i treba biti čovjekovo spasenje. Čovjek shvaćen kao povijesna egzistencija, ovdje i sada, čovjek kao pojedinac i kao društveno biće, član jedne zajednice, jedne kulturne sredine s kojom se mora računati u pastoralnom djelovanju.

U drugom dijelu ove knjige autor nam donosi iskustva i duh odgojno–pastoralnog djelovanja sveca mladih sv. Ivana Bosca. Donoseći pojedinosti iz svečeva života vidimo da se on u svom životu susreo s različitim problemima koji su i današnji, kao što su odgoj, pučka kultura, društveno komuniciranje. Mladi postaju središte don Boscova odgojno–pastoralnog djelovanja. Tri su riječi koje izriču viziju koju je don Bosco imao o mladima i uvjete za vrijedan odgojni odgovor: razum, vjera, ljubaznost.

Odgojni i pastoralni pokret koji se vezuje uz don Boscov lik, nositelj je svih pedagoških nadahnuća i baštinik odgojne prakse koja općenito i sintetički dominira. To je preventivni sustav. Autor ističe da se dosta raspravljalo je li don Bosco tvorac sustava ili samo metode i stila i da se došlo do zaključka da kod don Bosca ne treba tražiti pedagoški sustav u tehničkom, strogo znanstvenom i formalnom smislu tako da bi ga se čak smatralo »pedagogom«, teoretičarem pedagogije ili pastoralna. Ipak don Bosco je bio svjestan ciljeva koje treba postići i putova kojima treba kročiti.

Odgoj se smatra cjelovitim i najdjelotvornijim oblikom prevencije. Kad se govori o prevenciji misli se na sprečavanje kriminala, delinkvencije djelotvornom ljubavlju, pomoći djeci, pružanjem pomoći mladima koji su u opasnosti i religioznim poučavanjem. Prvenstveno se misli na inicijative kojima se usmjeruju snage još zdrave osobe prema poštenom životu, razvijanju nutarnjih snaga koje osposobljavaju mladu osobu da se samostalno oslobodi »propasti sramote«, stvari opću pozitivnu situaciju u obitelji, školi, poslu i sl. Don Bosca se smatra istaknutim predstavnikom Preventivnog sustava u ustanovama javne pomoći i odgoja, osobito u praktično–operativnom pogledu i njegovu širenju.

Ciljevi i sadržaji odgojno–pastoralnog programa su čovjek i kršćanin, građanin i vjernik. Don Bosco ih je izražavao jednostavnim formulama: dobar kršćanin i pošten građanin; zdravlje, mudrost, svetost; evangelizacija i civilizacija; učenje i pobožnost; dobro čovječanstva i vjere; usmjeravanje mladih putem kreposti i njihovo osposobljavanje da pošteno zarađuju svagdanji kruh; rad u korist duša i građanskog društva; postati utjehom rodbine, čast

domovine, dobri građani zemlje da bi jednoga dana postali sretni građani neba.

Glavno metodološko načelo odgojno-pastoralnog djelovanja, prema don Boscu, je ljubaznost. Njezin je temelj i izvor u ljubavi koju nam je Bog objavio i po kojoj odgojitelj ljubi mlade istom ljubavlju kojom ih Gospodin ljubi, ne samo po intenzitetu nego i po načinu izraženom u Kristovu čovječstvu. Uz ljubaznost don Bosco stavlja i prijateljstvo. Sve to zajedno pokazuje izrazito afektivno shvaćanje odgoja koje je svojstveno preventivnom sustavu. To će jasno formulirati u izreci: »Odgoj je stvar srca, i sav rad polazi odatle; ako nema srca posao je težak, a ishod nesiguran«. Prijateljstvo i ljubaznost (za ovaj termin on još koristi i izraz očinstvo) stvaraju obiteljsko ozračje u kojem vrednote postaju shvatljive a zahtjevi prihvatljivi.

Don Bosco je u susretu s mladima živio duhovno i odgojno iskustvo koje je nazvao »preventivni sustav«. Za njega je taj sustav bio ljubav koja se besplatno dariva, crpeći snagu iz ljubavi Božje. Ljubav mora biti središte duhovnog života. Ta ljubav neke potiče da se povuku u pustinju da razmatraju o Božjem otajstvu, dok će druge poticati da svoj rad ugrade u spasenjsko djelo Božje. Pokazuje se, dakle, u trošenju vremena, snaga, kvaliteta i novca za spasenje svih ljudi, svakog čovjeka. Ta se ljubav naziva »pastoralna« ljubav. Tko je potaknut tom ljubavlju, stupa u akciju u korist drugih kako bi im otkrio panoramu života i pomogao da otkriju istinsku vrijednost vlastitoga života.

Ljubav u don Boscovom stilu ima drugu, jasniju značajku koja je ne sužuje, nego je bolje definira: to je odgojna ljubav. To je ljubav koja zna uspostaviti odgojni odnos. Odgojna ljubav sadrži žar, ali ima i takta, zdrav osjećaj, mjeru i toplinu. Jednom riječju, očinsku

razboritost koja uči kako se sučeliti sa životom. Odgojna ljubav ima povjerenje u mlade. Znati probuditi povjerenje jedan je vid odgojne ljubavi, jer samo gdje ona postoji, moguć je odgojni rad. Odgoj je »stvar srca«.

Posebno mjesto u odgojno-pastoralno djelovanju trebaju imati »daleki mladi«, oni koji nemaju etičkih briga, koji su izgubili interes za religioznu dimenziju, koji se ne smatraju članovima Crkve ili koji je, premda se priznaju njezinim članovima, više ne posjećuju. U evanđeljima je očita briga za onoga tko je »daleko« jer je otputovao, izgubio se ili se nije vratio. Isus naglašava: »Došao sam radi grešnika a ne pravednika.« Don Bosco se u svom radu s mladima nadahnjivao na tim stranicama Evanđelja, držao se Isusova stava, stava dobrog pastira, koji ide u potragu za svojim ovcama. Isus ide prema dalekima. Njegove riječi »dolazim k tebi« (riječi upućene Zakeju) na različite načine ponavljaju se u Evanđelju. Dobri otac prima izgubljenog sina koji se udaljio. Poziv i prihvaćanje je još jedan od bitnih elemenata odgojno-pastoralnog djelovanja. Prihvaćanje je ono što mladi očekuju od Crkve. Prihvatiti znači dati nadu i otvoriti se rastu, životu. »Hodati zajedno« je također neophodni element kad se razmišlja o »dalekima«. Osobito je rječita evanđeoska slika Gospodina koji hoda zajedno s učenicima na putu u Emaus. Oni se nalaze u raspoloženju »udaljevanja« zbog razočaranja, no dijeljenje unutarnjeg putovanja, čiji je znak zajednički hod, završava lomljenjem kruha. Zajednički hod, mladih i Evanđelja, mladih i Crkve, zahtjeva trajno osluški vanje i odgovaranje, solidarno dijeleći zbivanja zajedničkog hoda.

U toj složenoj problematici pastoralna mladih, punoj mnogovrsnih pitanja i različitih perspektiva autor, u trećem

dijelu ove knjige, pokušava doći do adekvatnih odgovora na pitanje: što je u konačnici ono bitno na čemu se temelji odgoj mladeži i njihov odgoj u vjeri? On se odlučuje za jednu od najbitnijih sastavnica: odgojno–pastoralnu zajednicu. Formacija istinskih zajednica, koje se temelje na suodgovornosti, jedan je od bitnih ciljeva danas tražene pastoralne obnove.

Autor jako dobro obrazlaže zašto se odlučio za taj izbor. Prije svega navodi da danas nije moguće odgajati, niti evangelizirati nego samo pomoću zajednice. Sama Crkva se predstavlja i jest zajednica. Riječ je o skladnom zajedništvu, koje je djelotvorno ukoliko je tijelo–zajednica, jedinstveno u ciljevima, a različito u službama. Jasnoća poslanja i ciljeva su bitni elementi koji snažnije povezuju zajednicu u njezinu djelovanje. Ako ciljevi nisu jasni, već na samom početku se dovodi u pitanje hod zajednice i njezin smjer u planiranju.

Jedna odgojno–pastoralna zajednica uključuje se i održava veze s društvenom i pastoralnom stvarnošću vlastitog prostora. Prva značajna povezanost odnosi se na mjesnu Crkvu. Ona ne smije biti zatvorena u samu sebe nego otvorena, napose u svom radu za mlade. Odgojno–pastoralna zajednica može primjereno i učinkovito djelovati samo kad se ozbiljno uspoređuje s ljudskom stvarnošću u kojoj je smještena, dakle sa sredinom. U toj sredini potrebno je da ona postane »znakovita« i kao »točka okupljanja« i istinsko središte izlivanja. Mora biti kadra komunicirati jezikom koji će biti razumljiv sredini u kojoj je smještena.

Zajednica djeluje prema odgojno–pastoralnom projektu. Planiranje se pokazuje kao svjesno i ozbiljno prihvatanje vlastite slobode i snage, usmjerenih prema obzorima nadahnutim vjerom i milošću. Projekt ide putem dostižnih i

provjerljivih ciljeva, a ne samo putem ideala i načela, premda oni postoje na njihovom obzoru. On se ne zaustavlja samo na tumačenju stvarnosti, nego izražava želju za intervencijom kako bi je mijenjao.

Cilj odgojno–pastoralnog projekta je evangelizacija. To konkretno znači da je slika čovjeka koja nadahnjuje intervencije sadržana u objavi što se dogodilo u Isusu Kristu: objava Boga i objava istinske dimenzije čovjeka i njegova poziva.

Zajednica je ta koja animira. U animaciji subjekt je u središtu procesa i upravo se njemu daje prednost. Animacija se temelji na točnim izborima i primjerenim pomagalicama. Koji su ciljevi animacije? Može se navesti pet skupina ciljeva. Prva se sastoji u tome da se pomogne osobi u produbljivanju identiteta zvanja u svim vidovima. To odgovara onom što se u športu kaže »osigurati športašu opće uvjete«. Druga skupina ciljeva tiče se ljubavi koja treba biti živa i pastoralno osjetljiva. U trećoj skupini su ciljevi koji potiču motiviranje i sjećanje na tipične osobne izbore: npr. opredjeljenje za mlade, izbor evangelizacije i odgoja, vrijednost tih izbora zajedno i svakoga pojedinačno. Četvrta skupina izbora odnosi se na operativni vid. Riječ je o uključivanju u praksu. Peta skupina ciljeva uključuje aktivno u konkretne planove djelovanja.

Ostvarenje pastoralne animacije pretpostavlja postojanje animatora, lika koji ne nastaje spontano iz skupine, u kojem profesionalna priprava ima svoju posebnu težinu. Definicija predstavlja animatora kao »borbenog tehničara«. »Borben« govori da je animator osobno osvjedočen u vrednote koje nudi i da ih želi širiti: nije dakle neka ravnodušna osoba ili daleko od smisla i kvalitete života prema kojoj potiče. »Tehničar«

dodaje da je profesionalac: osoba koja ima određenu kompetenciju u komuniciranju, formiranju zajednice, praćenju osoba, izvođenju zajedničkih planova. Prije svega pastoralni animator treba biti svjestan da je suradnik u pothvatu koji ga nadilazi i čiji je protagonist Gospodin. Ipak, ne može se sve u pastoralu sugerirati i planirati, kao ni misliti da je Duh to nazočniji što se više improvizira. Treba biti spreman na nepredvidivo, znati da nije sve proračunljivo, da smo sredstva i posrednici, da Gospodin ostvaruje spasenje.

U svom razmišljanju o laicima autor posebno ističe da laici u odgojno–pastoralnoj zajednici imaju važnu ulogu. Oni se ne smatraju više predmetom samo pastoralne pažnje, nego aktivnim subjektima u poslanju Crkve. Svjesni smo da oni nisu samo »pomoćne snage«, nego da su »Crkva« istim naslovom i pravom kao svećenici i redovnici. Laici imaju važnu ulogu u samom odgoju i prenošenju iskustva vjere. To svjedočanstvo i prenošenje nalaze svoj puni smisao u zajednici, koja je izražaj Crkve.

Četvrti i zadnji dio ove knjige autor započinje postavljajući pitanje je li odgovajati danas nemoguće poslanje?

Samo čovjek odgaja, kao što samo čovjek stvara i zamišlja. Odgajati i odgovajati se jedini je način koji omogućuje rast. Bog sam, odlučivši spasiti i uzdignuti čovjeka, odabire put odgoja: njegova spasenjska ponuda ne zahvaća čovjeka ako je on ne shvati i na nju ne odgovori u slobodi. Stoga, odgovajati znači sudjelovati u Božjem djelu i surađivati s njim na spasenju čovjeka.

Autor navodi tri ključna elementa u odgoju: osobu, kulturu, vrednote. Teško je zamisliti odgojni projekt, a da se ne vodi računa o tim elementima. Svakako prvi i ključni element odgoja je osoba. U nastojanju da se kaže što je ljudska

osoba i kako se razvija sučeljavamo se s Božjom riječju. Ona opisuje osobu kao osobito stvorenje u cjelini stvorenoga, kao tijelo i duh, slobodno i odgovorno biće, sliku i dijete Božje, u trajnom komuniciranju s njim, u odnosu solidarnosti i bratstva s ljudima, gospodarom fizičkog svijeta, određeno za zajedništvo s Bogom. U povijesnom pogledu osposobljena je planirati svoju ljudsku sudbinu, a po otkupljenju uzdignuta je na novo dostojanstvo. Ipak nosi tragove pada koji ju opterećuju na putu: grijeh.

Mjesto rasta te osobe je kultura, koja je uvjetuje. Usvajajući određenu kulturnu baštinu, ne stječu se samo sposobnosti, nego se stvara i vizija svijeta i dozrijeva određeni osobni stil. Kultura je ljudski proizvod. Odgoj razlučuje njezine sadržaje i ispituje odnos koji treba uspostaviti između osobe i kulture. Tako osoba postaje ne samo primatelj postojeće kulture nego i sudac i aktivan subjekt u njezinu razvoju. Odgoj je pozvan osposobiti za prosuđivanje i kritički smisao.

Temi o osobi i kulturi slična je i tema o vrednotama. Vrednote čine zanimljivo i gotovo neophodno uporište u planiranju rasta subjekta. U susretu s kulturom i osobnim razmišljanjem pojedinac otkriva vrednote. One imaju svoju objektivnu vrijednost. Shvatiti vrednotu znači naslutiti stvarnost i stupiti u zajedništvo s njom. Pedagogija vrednota uključuje njihovo navođenje i hijerarhiju. Hijerarhija vrednota i danas je važno pitanje u odgoju. Odgajati za vrednote postaje povlašteni cilj i glavno poglavlje u pedagogiji.

Autor se na poseban način dotiče problema evangelizacije. Ako bi jednom riječju željeli obilježiti suvremeno razdoblje Crkve, njezina glavna briga i njezini izazovi, skrb koju naglašeno pokazuje, smjer prema kojem se koncen-

triraju snage, najprikladniji pojam bio bi »evangelizacija«. Evangelizirati je hitan zahtjev našeg vremena. Crkva danas živi vrijeme evangelizacije. Pozvana je dati svijetu jednu jedinu stvar: spomen, riječ i nazočnost utjelovljene Riječi. Svrha je evangelizacije unutarnja preobrazba čovječanstva. Dva su glavna puta evangelizacije: svjedočenje i navještaj. One su komplementarne i trebaju ići zajedno. Evangelizirati nije neki poseban vid pastoralala, nego njegov glavni kanal u koji se slijeva sve ostalo.

Odnos između odgoja i evangelizacije predmetom je mnogih rasprava. Ipak možemo reći da je poslanje Crkve evangelizirati, a to ostaje i cilj sve njezine odgojne djelatnosti bez obzira u kojem se obliku odvijala. No Crkva evangelizira u odgoju i pomoću odgoja, a da on ne izgubi svoju tipičnu vrijednost služenja rastu osobe i društva.

Autor u petom poglavlju četvrtog dijela na poseban način dotiče temu brige za zvanja kao autentičnog pastoralala mladih. Između pastoralala mladih i pastoralala zvanja treba biti duboka povezanost. Najveći broj zvanja plod je pastoralne brige za mlade u kršćanskim zajednicama i crkvenim pokretima. Nisu zahtijevali posebne intervencije animatora pastoralala zvanja. Pastoral zvanja se zapravo smješta unutar pastoralala mladih a ne pokraj, a još manje izvan pastoralala mladih. Pastoral mladih uključuje ponudu zvanja među svoje ciljeve i smatra je svojim nadahnućem već od prvih koraka hoda u vjeri. Pastoral mladih ne postaje pastoral zvanja samo po pridodavanju tema koje su nedostajale ili zbog većeg naglašavanja, nego prvenstveno zbog općeg obilježja koje stvara uvjete da bi se čulo Božji poziv i velikodušno odgovorilo. Kako bi pastoral mladih postao pastoral zvanja sama zajednica mora odigrati važnu ulogu. Svako zvanje nastaje unutar za-

jednice i njoj je usmjereno. Zajednice su nezamjenjive u svakom projektu pastoralala zvanja više po onom što jesu, nego po onom što kažu.

Autor također ističe da u pastoralu treba razvijati i misijski duh kod mladih. Cijela je Crkva misijska, uvijek i na svakom mjestu. Svaka kršćanska zajednica je misijska, bez obzira na njezinu zemljopisnu smještenost, vjersku situaciju ili kulturalno okružje. Svaki kršćanin, gdje god se on nalazio ili radio, poslan je u svijet među onima koji ga okružuju. U pedagoškom se pogledu za misijsko animiranje mladih može djelovati na četiri načina: informacijom, razmišljanjem, svjedočanstvom i osobnim zalaganjem.

I na kraju u svom zaključku autor se pita je li pastoral mladih utopija? U pastoralnoj utopiji, ipak intervenira odlučujući element: vjera u spasenjsku Božju volju, Isusovo poslanje, nada u snagu njegova uskrsnuća i ljubavi koja animira i preobražava čovječanstvo. Govoriti dakle o budućnosti pastoralala znači zamisliti kako će se u vremenu ostvariti Božji san o čovjeku i čovječanstvu, povjeriti se njegovoj nazočnosti u povijesti, slijediti očitovanja privlačnosti koja čovjek doživljava prema njemu. Istodobno valja pronaći posredništva koja omogućuju shvaćanje Božjega sna i potiču da se na nj odgovori sa svom odgovornošću. Poznati su cilj i smjer naše povijesti, no ne poznamo zaokrete na putu. Zato se traži naše zalaganje.

Sve u svemu, ova je knjiga prekrasan dar svima onima kojima su mladi na srcu i koji se direktno bave pastoralom mladih. Iako se može dobiti dojam da je knjiga previše rasjeckana mnogim poglavljima naslovima i podnaslovima ipak je ona uistinu sustavno razmišljanje o pastoralu mladih. Sigurno da ona nije nikakva zbirka gotovih recepata koji

bi se mogli primjeniti na svakom mjestu i svakoj situaciji, nego daje dobre smjernice i dobar okvir za izgradnju sustavnog organiziranja pastorala mladih za sljedeće tisućljeće.

Mato ANTUNOVIĆ

Stjepan SIROVEC – *Sveti Ivan Krstitelj*, II. prošireno izdanje, Zagreb, 1997.

Malo koja župa u nas ima svoju monografiju, a župa svetog Ivana Krstitelja predstavlja nam se, zahvaljujući agilnosti svoga župnika dr. Stjepana Sirovca, u drugom proširenom izdanju. Knjiga, formata 24,5x17,5 u tvrdom je uvezu, tehnički i grafički na visokoj razini, s mnogo fotografija, a grafička je oprema takva da se ovo djelo na sveukupno 304 stranice, podijeljeno u 20 poglavlja, lako čita. Knjiga je pisana za široku publiku, ali zasigurno će biti od koristi i stručnjacima zahvaljujući brojnim bilješkama s oznakom vrela i literature, a tome su posebno pridonijeli tekstovi dr. Doris Baričević koja je vrlo studiozno obradila kiparska djela baroka i klasicizma u crkvi, zatim prof. Marija Mirković koja daje dobar vodič u promatranju zidnih i tabelarnih slika, te tekst pokojnog dr. Ivana Bacha o vrijednim metalnim predmetima ove župne crkve.

Ovu ćete knjigu čitati u jednom dahu i saznati mnoge zanimljivosti iz povijesti župe Sv. Ivana Krstitelja, ali i grada Zagreba i njegovih stanovnika koji su obilježili povijest Hrvatske, a bili su župljani upravo ove župe. Tako primjericom, možete doznati da je župa Sv. Ivana Krstitelja u Novoj Vesi osnovana još 1374. godine i da je jedna od četiri najstarije župe u gradu Zagrebu; da je pri-

godom gradnje nove crkve 1785. godine najprije sagrađen zvonik, a potom crkva; da je Hrvatski sabor još 1754. godine proglasio Ivana Krstitelja zaštitnikom Kraljevine Hrvatske; da je prigodom prenošenja novoveškog groblja na Mirogoj 1912. godine tadašnji župnik ispred župske crkve otvorio grob i u njemu pronašao neraspadnuto tijelo zagrebačkog postolara koji je umro na glasu svetosti; da su Zagrepčani bili odlučili srušiti crkvu svetog Marka i sagraditi novu, ali je car Josip II. prigodom posjeta Zagrebu 1787. to zabranio, te nam tako spasio jedan od najljepših povijesno-kulturalnih spomenika; da se na području župe nalazi Rockefellerova ulica, jer je taj američki bogataš i humanist u Zagrebu dao izgraditi Zavod za zaštitu zdravlja Hrvatske i Bolnicu za plućne bolesti; da su na području župe živjeli i žive mnogi znameniti Hrvati: svećenici (kardinal dr. Franjo Šeper, Ivan Krstitelj Tkalčić, Albe Vidaković – skladatelj i dirigent, dr. Ivan Golub, dr. Josip Ladika, dr. Adalbert Rebić, dr. Juraj Kolarić), laici (Dugani – obitelj glazbenika, obitelj Stahuljak – glazbenici i književnici, Dobriša Cesarić, Ivan Goran Kovačić, Vladimir Nazor, August Cesarec, dr. Ante Starčević, akademik Vlatko Pavletić, dr. Mate Granić, obitelj Ivana Meštrovića – najvećeg hrvatskog kipara) i tako dalje.

Pored obilja zanimljivih informacija, knjiga nas potiče i na toliko potrebnu duhovnu obnovu, pa vam je stoga od srca preporučujem.

Suzana CIGANOVIĆ